

NYHETER

Tipsa oss på VK:s redaktion

Har du ett nyhetstips eller förslag på något vi bör skriva om?
Ring oss på 090-17 60 10 eller **mejla till** redaktion@vk.se.
Du kan också **skicka ett sms** eller mms till nummer 72 090.

Patrick
Krainer

Carina
Ask

Nyhetsledning: Patrick Krainer, Carina Ask, 090-17 60 10 **Nyhetsredaktionen:** 090-17 60 10 **E-post:** redaktion@vk.se

VK granskar: Umeå universitet

Sextrakasserade kollegor

STRANDLÄGENHET I LA. Den framstående professorn "försvann" från Umeå universitet efter att ha utsatt kollegor för sexuella trakasserier. Universitetets hantering av ärendet har kallats undermålig, och det prövades aldrig om hans agerande var grund för arbetsrättsliga åtgärder – i stället fick han åka till USA och verka som gästprofessor under nära fem år.

BAKGRUNDEN:

Professorn var ett stort namn på Umeå universitet, en internationellt framstående forskare och föreståndare för en enhet. Han bidrog till att universitetet fick stora forskningsanslag.

I mitten på 2010-talet började det storma runt professorn. Anledningarna var flera.

En anledning var att han våren 2015 anklagades för sexuella trakasserier av kvinnliga kollegor. Umeå universitets hantering av detta var mycket ifrågasatt.

Utredningen om sexuella trakasserier diariefördes aldrig av Umeå universitet.

En psykosocial arbetsmiljökartläggning av arbetsplatsen gjordes därefter av extern utredare, den bekräftade att professorn utsatt kvinnor för sexuella trakasserier.

"En separat utredning om sexuella trakasserier har föregått denna kartläggning där utredarna bedömde att de via intervjuer redovisade händelser kunde definieras som sexuella trakasserier", står det i kartläggningen.

Professorn förnekar anklagelserna om sexuella trakasserier och menar att "arbetsmiljörapporten håller en erkänt låg kvalitet och inte kan jämföras med en korrekt genomförd utredning".

Som VK berättat om i en tidigare del i granskningen av Umeå universitet så har universitetet en personalansvarsnämnd, PAN. Där kan frågor om avsked eller avstängning från tjänst prövas. När VK begärde ut samtliga protokoll från PAN från de senaste 20 åren så dök inte professorn upp som ett ärende där. Hans agerande togs aldrig till PAN för prövning. Hans ärende har enligt handlingar inte heller prövats i Statens ansvarsnämnd, SAN.

Strax efter arbetsmiljökartläggningen placerades professorns anställning i universitetsledningen i stället för vid hans egen fakultet. Detta sedan han anmält att han blivit utsatt för kränkande särbehandling av sin chef. Han önskade att få

VK GRANSKAR

Många av de viktigaste avslöjandena har börjat med ett tips från allmänheten. Du kan **tipsa VK:s grävgrupp via telefon eller mejl**. Har du uppgifter som är känsliga – använd i sådana fall vår krypterade tipsfunktion på <https://granskar.vk.se>

**FOTO: HANNA ERIKSSON
EVELINA LINDFORS
ELIN TURBORN
JOSEFIN ISAKSSON**

090-17 60 71 hanna.eriksson@vk.se
090-17 60 09 evelina.lindfors@vk.se
090-17 60 53 elin.turborn@vk.se
090-17 60 35 josefin.isaksson@vk.se

bli förflyttad och få prorektorn som chef, en önskan som universitetet hörsammade.

ÖVERENSKOMMELSEN:

Många har haft uppfattningen att professorn efter skandalerna inte längre varit knuten till Umeå universitet.

Umeå universitet har inte på många år stoltserat med forskarens namn utåt. På deras nyhetsrum på webbplatsen My Newsdesk, där universitetet bland annat publicerar pressmeddelanden och forskningsnyheter, finns inget publicerat om honom sedan 2016.

När man söker på hans namn på Umeå universitets hemsida finns inte heller mycket publicerat, en sökning på hans namn ger endast nio träffar, den senaste träffen är från 2016. VK har sökt fler gånger på hans namn med samma resultat.

Eller, så var det i alla fall i början av september.

I mitten av september efter att VK begärt ut mängder av handlingar från universitetet gällande professorns olika avtal så återfinns plötsligt 65 artiklar om honom på hemsidan. Dessa nyttillkomna artiklar om

Granskningen i korthet

✓ Den framstående professorn sexuellt trakasserade flera kvinnliga kollegor. Professorn förnekar anklagelserna. Umeå universitet prövade aldrig om hans agerande var grund för arbetsrättsliga åtgärder.

✓ Efter skandalerna "lämnade" professorn Umeå universitet och var gästprofessor i USA under nära fem år. Professorn var dock fortfarande anställd vid Umeå universitet. De skrev ett lukrativt avtal med honom, som gav honom tjänstledigt i nära fem år – med full lön och "särskilda anställningsvillkor".

✓ Umeå universitet har förutom professorns lön i USA också betalat nära 2,3 miljoner kronor för hans boenden i New York och Los Angeles. I LA hade han under flera år ett boende precis vid stranden i ett populärt område.

✓ Professorns avtal sticker ut

mot andras. Ingen har fått så generösa villkor av Umeå universitet som han.

✓ Enligt professorns avtal med universitetet ska han arbeta efter en forskningsplan och leverera årliga rapporter i slutet av varje år. Ingen forskningsplan finns enligt universitetet – de årliga rapporterna finns inte heller från de sista åren.

✓ En expert på arbetsrätt uttrycker stor förvåning över Umeå universitets ekonomiskt förmånliga avtal med professorn och att fallet aldrig nått ansvarsnämnden. "Det verkar löna sig att trakassera medarbetare på Umeå universitet".

✓ Umeå universitets rektor Hans Adolfsson säger att han tolkat de ekonomiska villkoren professorn fick som ett "normalt avtal", men när han ser en bild på strandboendet medger han dock att det "är lite väl lyxigt".

personen är inte "dagsfärska" – utan det förefaller som att gamla nyheter om honom plötsligt "kommit tillbaka". Samtliga av de nyttillagda artiklarna är dock bakåtdaterade med samma datum – den 20 juni 2018.

VK ställde frågan till universitetet hur detta kan komma sig.

– Troligtvis beror dina resultat på att det varit ett temporärt fel i universitetswebbens sökmotor. Det är dock inget webgruppen fått signaler om tidigare, och sökmotorn ska enligt experterna vara stabil. Anledningen till att många artiklar är daterade den 20 juni 2018 är att universitetet under den perioden bytte webbpubliceringssystem, sa en presskommunikatör.

Men trots att det utåt sett framstått som att professorn inte varit verksam vid Umeå universitet på många år, så har han varit knuten dit hela tiden.

Han har också under alla år

fortsatt vara placerad i universitetsledningen och ha prorektorn som chef.

Så vad har han egentligen gjort för Umeå universitet de senaste åren?

På professorns egen hemsida skriver han att han mellan åren 2015 och 2016 var gästprofessor i New York och därefter, mellan 2016 och 2020, var gästprofessor i Los Angeles.

Han har dock under hela den tiden fortsatt vara anställd som professor vid Umeå universitet men haft tjänstledigt under en period på närmare fem år, från februari 2016 till oktober 2020.

AVTALET:

Under de nästan fem år som professorn har varit tjänstledig har Umeå universitet betalat hans lön. Lönen har mellan åren 2016 och 2020 gått från 58 100 kronor i månaden under första året till att vara 63 891 kronor i månaden sista året

ILLUSTRATION: HANNA ERIKSSON

som tjänstledig. Han har genom åren också fått ett månatligt lönetillägg som varierat mellan 4000 och 5000 kronor.

Att Umeå universitet betalat ut full lön trots att han varit tjänstledig har möjliggjorts med ett så kallat URA-avtal, det vill säga att Umeå universitet skrev ett avtal med honom om att vara utlandsstationerad för Umeå universitets räkning.

VK har tagit del av de URA-avtal som Umeå universitet skrivit med honom sedan 2016. Sammanlagt finns fem stycken. Alla avtal är upprättade mellan professorn och rektor, först dåvarande rektor Lena Gustafsson och senare är nuvarande rektor Hans Adolfsson.

Det första är från den 23 februari 2016. Av det framgår att professorn utlandsstationeras i New York några månader, fram till juli samma år. De senare avtalen gäller utlandsstationering i Los Angeles från augusti 2016 och fram till oktober 2020. I avtalen framgår att, förutom att